

PO CO BAWIĆ SIĘ Z DZIECKIEM ?

*Powiedz mi , a zapomnę,
pokaż , to zapamiętam,
daj mi przeżyć , a zrozumieć.
Konfucjusz*

Zabawa wspiera rozwój małego dziecka. Zabawa, jeśli budzi emocje, dostarcza miłych przeżyć, inspiruje i pozwala dziecku doświadczać, rozbudza naturalną ciekawość poznawczą i kreatywność, jest najlepszą formą nauki.

Również **komunikacji, mowy i języka i dziecko uczy się w zabawie.** Dziecko o zaburzonej percepcji, społecznym i językowym szczególnie potrzebuje zabawy do nabywania nowych umiejętności.

Języka powinno uczyć się w kontekście (Bokus, Shugar 2007), nie poprzez uczenie wypowiadania słów w oderwaniu od ich funkcji. Zabawa stanowi wspierający kontekst dla działań dziecka i dorosłego - dziecko podczas zabawy poznaje znaczenie słów, a także może odczuć ich moc sprawczą.

Ocena dojrzałości zabawy stanowi ważny element diagnozy rozwoju małego dziecka.

Terapia zabawą, jest ważnym elementem programów terapeutycznych i wychowawczo-edukacyjnych dla dzieci z różnymi wyzwaniami rozwojowymi (np. nadpobudliwymi, agresywnymi, autystycznymi, upośledzonymi umysłowo ...).

Dziecko powinno mieć w doświadczeniu:

- zabawy w domu i rodzinie,
- odtwarzanie prac domowych i gospodarskich,
- zabawy związane z życiem zwierząt,
- zabawy w dorosłych różnych zawodów,
- zabawy naśladujące instytucje kulturalne i użyteczności publicznej,
- zabawy czerpiące treści z filmu i książek.

Więcej na ten temat w „Rozwijanie zabawy z użyciem znaków u małych dzieci z zaburzeniami w komunikowaniu się” Alina Smyczek Zespół Szkół Specjalnych nr 11 w Krakowie w Biuletynie Stowarzyszenia Mówić bez słów nr 2 (17) 2009 i nr 1 (18) 2010 dostępnym na www.aac.org.pl

Polecam obie części artykułu !

ZABAWA „W GOTOWANIE”

- **Bogacenie słownictwa:**

nauka nazw warzyw i owoców oraz gotowanych potraw,

nauka rozpoznawania i nazywania kolorów „Ach, mam pomysł! Zróbmy dziś może sałatkę z zielonej, czerwonej i żółtej papryki”

nauka nazw przyborów, narzędzi kuchennych i czynności wykonywanych podczas gotowania

nauka nazw liczebników głównych, określeń czasowych: teraz, później, najpierw, później..., określeń przestrzeni: w garnku, do miski, z szafki, obok..., określeń wielkości: mała łyżka, duża łyżka itp.

- **Rozwijanie umiejętności językowych, wnioskowania i myślenia przez analogię:**

„Zupa pomidorowa jest ugotowana z pomidorów, a z czego ugotujemy zupę ogórkową?” „Kompot z truskawek to kompot truskawkowy, a my ugotujemy kompot z wiśni, to będzie kompot....?” itp.

„Potrzebny nam będzie owoc, który jest kulisty, soczysty, można go obrać ze skórki i rośnie na jabłoni”

„Zróbmy razem przepis na ten wspianiały tort” - wspólnie układamy pisząc i rysując opis tego, jak zrobić tort np. z ciastoliny ozdobiony koralikami, guzikami...

Używanie poprawnych form gramatycznych np. końcówek liczebników : będą potrzebne dwie łyżeczki i dwa widelce itp.

- **Rozwijanie umiejętności społecznych i myślenia sytuacyjnego:**

działania naprzemienne w zabawie - raz ty, raz ja;

czekanie na swoją kolej

prowadzenie prostego dialogu

używanie zwrotów grzecznościowych

wybieranie odpowiednich przedmiotów , wykonywanie czynności potrzebnych w zabawie, rozwiązywanie pojawiających się problemów

stosowanie umów, podziału pracy

przygotowanie do pomagania w prawdziwym gotowaniu

- **Rozwijanie myślenia symbolicznego:**

gotowanie „na niby” np. „Oj, nie mamy sitka, to może ta patelnia na niby będzie sitkiem”

umawiamy się, że w tym kubeczku „tak na niby” będzie sól, którą potem solimy „gotującą się” zupę, małe klocki będą grzankami itp.

jedzenie i picie „na niby” - bez dotykania ust sztućcem lub kubkiem

mycie w zlewie zbudowanym z klocków, narysowanym na kartce lub po prostu umawiając się „Mam pomysł! Ta kartka będzie na niby zlewem”

gotowanie na piecu, który zbudowany jest z klocków, zrobiony z pudełka lub „na niby” na tej półce...

- **Rozwijanie umiejętności matematycznych:**

dokonywanie kategoryzacji np. jedzenie, picie, warzywa, owoce, pieczywo...

podział na zbiory np. zbiór warzyw/zbiór owoców

włączanie do zbioru np. „Och! Marchewka do warzyw”

wyłączanie ze zbioru „ Gruszka nie pasuje, gotujemy dziś kompot tylko z czerwonych owoców”

przeliczanie i kształtowanie pojęcia liczby „Jeden, dwa, trzy. O, mamy trzy pomidory”

porównywanie: mniejszy kubek/ większy kubek, taki sam talerz, tyle samo „Pokroimy dwie cebule i tyle samo marchewek”

Określanie cały, pół, ćwiartka, mały kawałek, duży kawałek, mniejszy garnek, większy garnek...

- **Przygotowanie do czytania:**

odczytywanie globalne opisanych elementów używanych w zabawie np. PIEC, ZLEW, WARZYWA, OWOCE itp.

np. „Podaj proszę miskę na warzywa”, „ Włóżmy jabłka do koszyka z owocami, a marchewkę do koszyka z warzywami ” - miski, koszyki są podpisane itp.

synteza i analiza sylabowa np. „Podaj mi proszę mar – chew – kę” , dziecko mówi „Mam tylko po-mi-do-ry” itp.

kierunek od lewej do prawej strony ustalony kulturowo do czytania i pisania np. „Poukładamy wszystkie jabłka na półce po kolei od lewej do prawej strony” itp.

- **Rozwijanie sprawności manualnej i koordynacji wzrokowo-ruchowej:**

lepienie warzyw i owoców z plasteliny lub mas plastycznych;

krojenie plastikowym nożem plastelinowych owoców i warzyw lub warzyw drewnianych z rzepami;

budowanie z klocków, sklejanie pudełek, by zrobić potrzebny piec, zlew itp

- **Ćwiczenie pamięci sekwencyjnej:**

np. 1.wyjmujemy z koszyka, 2.„myjemy w zlewie”, 3. Kroimy na deseczce, 4.wrzucamy do garnka – sekwencja czynności powtarzana kilkakrotnie podczas „gotowania zupy warzywnej” itp.

- **PODCZAS ZABAWY BUDUJE SIĘ RELACJA RODZIC-DZIECKO :**

dziecko doświadcza przyjemności z bliskiego kontaktu z rodzicem, poznaje satysfakcję z odwzajemnienia kontaktu; dziecko i rodzic czerpią przyjemność z bycia razem, a zabawa staje się okazją do wielu rozmów.

UWAGI „TECHNICZNE”

To dorosły zapewnia warunki do zabawy (czas, przestrzeń i poczucie bezpieczeństwa):

- tworzy atmosferę sprzyjającą zabawie i nie przerywa jej bez rzeczywistej potrzeby; o konieczności zakończenia zabawy uprzedza dziecko chwilę wcześniej; umożliwia późniejsze kontynuowanie zabawy;
- gromadzi różnorodne zabawki oraz materiały i przedmioty do zabaw, ale **wspólnie z dzieckiem** przygotowuje miejsce zabawy, przygotowuje i tworzy rekwizyty do zabawy (nie zawsze muszą to być zabawki).

Trzeba pamiętać o tym, że naturalnym dla dziecka miejscem do zabawy jest podłoga, a dorosły musi rzeczywiście angażować się w zabawę i brać w niej aktywny udział.

Zabawa, by rozwijała mowę musi być interakcyjna (pamiętamy: zadawanie pytań i uzyskiwanie odpowiedzi to jeszcze nie rozmowa).

Zabawa powinna budzić emocje zarówno dziecka, jak i rodzica. Inspirowanie dziecka podczas zabawy do różnorodnych pomysłów i rozwiązań jest ważne, dostarczanie różnorodnej wiedzy i rozwijanie umiejętności dziecka podczas zabawy jest ważne, ale **najważniejsza jest „świetna zabawa” oraz zadowolenie dziecka i rodzica.**

Czas zabawy rodzica z dzieckiem powinien być spokojny i radosny 😊

Opracowanie własne
neurologopeda
Monika Stachurska-Hejmej